

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostorturca 181. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr, 2-szor 6 kr, 3-szor 5 kr, s minden hirdetés után 40 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelich Alajonál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernál (Wollzeile 9. sz.).

Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában.

Nyilttérít cikkeik sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Kolozsvár, január 27. 1868. *)

A „K. Közlöny” közlebbi számaiban az urbéri ügyek körül némely leg-sürgösb teendők címe alatt egy cikksorozat indult meg, melyet, mint urbéri ügyekkel foglalkozó, figyelemmel kísértünk. Már az első cikkekben azonban azt vettük ki, hogy cikkírónak nem annyiban a tárgy tisztázására, mint inkább arra van hivatása, hogy különösen azokat, kik tüzetesebben nem bajlódtak az 1854-beli urbéri nyiltparancssal félre vezesse. Felhossa ugyanis, hogy ezen nyiltparancs §-ai bővebb magyarázatot kívánnak, hogy sokan összetévesztik a 16-ik §-t a 20-dik §-al és megemlíti, hogy ezen §-ok értelmezésében magok a bírák sincsenek tisztában. Ha állana cikkíró ezen állítása, szeretnők tudni, miként történhetett volna, hogy a vármegyékben keletkezett ilyeszerű urbéri pereknek nagy része, már harmad-bíróilag is véglegesen ellátott. Hogy némely bíró az urbéri nyiltparancs egyik vagy másik §-át félremagyarázni igyekszik vagy igyekezett, az meg lehet. De azt kérdezzük, hogy valjon nem lehetne-e arra is példát felhozni, miszerint a polgári törvénykönyv és polgári perrendtartás legtisztább §-át is némely bíró szintugy félremagyarázza. Ebből nem az következik, hogy a törvényt, hanem hogy a bírót kell megváltoztatni, s megjegyzendő még az is, hogy az urbéri perek nem egy bíróság által döntenek el, hanem másod- és harmadbírói ítéleten is kereszttulmennek.

De ha már az első cikkekben gyanítottuk, hogy cikkíró nem annyira segíteni képes ezen ügyen, mint inkább zavarni, erről a IV-ik cikkből már éppen meggyőződünk. Vártuk ugyanis, hogy egy kész munkával fog előállni, hogy miként kellene az általa oly sokszor említett 16-dik §-t értelmezni, de ezt nem tette, sőt előre bocsátva, hogy nincs ideje az urbéri nyiltparancs ezen — és ha sorban vette volna — többi §-nak czifráról czifrába értelmezéseit taglalni, ő maga bevallja, miszerint egy részét a különböző értelmezéseknek már maga az idő elenyészttette, még pedig vagy az által, hogy az urbéri bírák, egy vagy más értelmezést sinormértékül fogadtak el, vagy pedig az által, hogy az alsó bíróságok, a felsőbb törvényszékek ítéleteit analog esetben cinosurál kezdették tekinteni, hozzá teszi azonban cikkíró, hogy ez sem ama nyiltparancs illetékes helyről commentáltatása következtésül történt.

És most már azt kérdezhetők cikkírótól, hogy ugyan bizony miféle illetékes helyről kíván commentálást? Talán csak nem a felelős magyar miniszterium által kívánja a nézetünk szerint bővebb magyarázatot nem kívánó császári pátenst commentáltatni.

A mi a vármegyékeni urbéri pereket illeti, éppen szükség sincs az urbéri nyiltparancsot commentálni, és miután ezen vármegyeyi perek egy nagy része már el is látott, és maga cikkíró is bevallja, miszerint a bíróságok cinosuráltak vettek be sinormértékül, mire egyébiránt nem volt szükség, alig hiszszük, hogy léteznek részrehajlatlan bíró, ki az urbéri perek ellátására való nézt, magával tisztában ne lenne a nyiltparancs §-ai értelmezése iránt.

Az urbéri nyiltparancs első szakasza ugyanis az urbéri földekről szól, melyek az állam költségén, még pedig vagy terület szerint, vagy pedig az urbéri tartozások vagy taxák alapján, kárpótlandók. Ezen szakasz 3, 4, 5, 6, 7 és 8-ik §-a tisztán kimutatják, hogy mi tekintendő ily, az állam költségén kárpótlandó urbériségnek? A 6-ik §-ban többek közt tisztán áll, hogy urbéri birtoknak tekintendők azon telkek, melyek a volt törvények értelmében olyanoknak tekintettek, ha mindjárt a 819-beli con-

scriptióból kihagytak is; tehát itt is tisztán ki van jelölve, hogy csak oly földek tekintendők urbérieknek, melyek a volt törvények értelmében urbéri természetűek.

A nyiltparancs második szakasza pedig a megváltható tartozásokról szól, és itt már nem az urbéri földterület, vagy megváltható kötelek fejében létező tartozásoknak az állam által leendő megválthatásáról van szó, hanem majorság-földekről, a melyeket a szolgálomást tevők, bizonyos feltételek alatt, magok megválthatnak, még pedig a 24-dik § szerint, ha lehet, az illető felek önkényes egyezkedésük nyomán, ha pedig ez nem sikerülne, ugy a tett tartozások alapján bíróság megállítandó, általuk fizetendő összegek által.

A mi a vármegyeyi birtokokat illeti ezen második szakasz §-ai is elég tiszták, és különösen a 16-dik § tisztán rendeli, hogy oly majorság-földek, melyek 1848-ban nem voltak a földesuraság birtokában, a jelenlegi birtokosoktól, — azon esetben, ha más urbéri birtokot nem bírnak, és ha nem tartoznak a cselédek sorában, — többé el nem vétethetnek, általuk azonban megválthatók. A 17-ik § hasonlólag tisztán rendeli, hogy egyes majorság-földek, melyek a volt jobbágynak, különös szolgálomások mellett, urbéri, tehát colonialis birtokuk szaporítására adtak által, ugyancsak a 16-ik § szabványai szerint megválthatók. A 18-ik § oly hasonlólag majorság-földekről rendelkezik, melyek szóbeli vagy írásbeli egyezkedés által, az illetőknek örökidőre, vagy általában a visszavehetős főtartása nélkül engedettek által, és az utóbbi esetben 1819-ban január 1-ső óta, a volt jobbágynak kezén létezők, melyek hasonlólag megválthatók az ezeken fekvő tartozások azonban, mindaddig, míg a váltás meg történik, a járandó mértékben megfizetendők. — A 19-ik § szól az irtásokról, a 20-ik pedig ismét tisztán azt rendeli, hogy az időleges szerződések és magánjogi hasznabéri és zálog-kötelek nem tartoznak az urbéri nyiltparancs szabványai alá, és ez által nem érintenek: ennél fogva az ilyen szerződések, ugy a mint kötettek, fenntartandók. — E részben azt hozza fel cikkíró, hogy a szegény ember azt sem tudta: mit irt alá, és hogy ezen szerződésre „reáeröltették”, mire azt vagyunk bátrak megjegyezni, hogy ha az a szegény ember a per rendén bebizonyítja, hogy a szerződés aláírására reá volt eröltetve, meg lehet cikkíró győződve, hogy nem fog bírót találni, ki ötlet elmarasztalja; de ha ezen állítás csupán ügyvédi allegatio, ugy azt tekintetben venni nem lehet, mert hiszem így egy váltóperben sem lehetne az adóst elmarasztalni. Közönségesen ugyanis, a fizetési rendelvénnyel beadott kifogások azzal kezdődnek, hogy nem az adós irta alá a beperesített váltót, vagy hogy nem tudta, mit irt alá, azt pedig csak nem fogja cikkíró állítani, hogy a váltótörvények nem elég tiszták.

Egyébiránt cikkíró azon állítása sem való, miszerint maga a közlebből felosztott kir. legfőbb törvényszék, a nyiltparancs értelmezése iránt felmerült kételyek magyarázatáért felsőbb helyre folyamodott volna. A felosztott kir. legfőbb törvényszék csak is a székelő örökségek és a székelőföldön tagosítások ügyében tett felterjesztéseket; de a mi a megyeyi urbéri pereket illeti, soha sem kért magyarázatot, vagy utasítást. Elég tiszták e részben, uram, a nyiltparancs cikkei, csak nem kell azokat félremagyarázni. De nem is a bírák, hanem bizonyos ügyvédek igyekeznek azokat facsarni, különösen az 1863-beli szebeni tartományi gyűlés óta, hol mindenféle ferde nézetek által a szegény emberek elámitattak, és ennek következtésül sokan közülök a „protákernek” többet kellett hogy fizessenek, mint ha a nyiltparancs 24-dik §-a értelmében, az ily megváltható majorság-természetű földek iránt, volt földesuraikkal önkényes egyezkedésre léptek volna.

Mit akar a cikkíró úr? Azt, hogy a magyar miniszterium adjon ki valami rendeletet, melyben a 16-dik §-t ugy értelmezi a mint kell, és a mint irva van? — mi-

dőn azután védeneczeinek nagy garraal mohtatnák némelyek, hogy bezzeg az 1863-beli — koronás királyunk által minden kinövéseivel együtt megsemmisített — ugynevezett szebeni diaeta nem ugy magyarázta volna azon paragraphusokat?

Ezen nézetünket látszanak igazolni a cikksorozat IV-ik száma végefelé előhozott azon szavak is, hol az mondatik: „Volna-e tehát helyesen indokolható (még akkor is, ha az urbéri székek aképp alakittatnának össze, hogy egyszersmind igazi méltánossággal legyenek tekintetbe véve az illető nemzetiségek), hogy annyi tömérdek ingatlan javak tulajdonossági kérdése, s ezzel kapcsolatban ezernyi egyes családok sorsa, igen sokszor csupán attól tételessé függővé, hogy az illető bíróságoknak — azon számtalan értelmezések közül, melyeknek a pátenst cikkei alája vannak vetve, (sic) melyiket állandó tetszésükben döntvényeik alapjául kiválasztani.”

Legyen cikkíró úr meggyőződve, hogy nem a nyiltparancs érthetlensége, és az ítélőbírák koezkázattjék az ezernyi egyes családok sorsát, hanem az önhasznat leső bujtogatók, kik a szegény embereket perlekedésre unszolják. Az egyes volt jobbágynak igen jól tudják, hogy mely földrészeket képezik az urbéri telkek (mosiák) kiegészítő részét, és melyek nem urbéri, hanem majorság-természetű földek, és ha cikkíró eziránt az egyes falu érgeitől négy szem közt tudakozódik, erről személyesen is meggyőződhetik. De éppen azt nem magyarázzák meg a szegény embereknek, hogy a megváltható majorság-földekhez sokkal olcsóbban hozzá jutnak, ha volt földesuraikkal a 24-dik § nyomán önkényes egyezkedésre lépnek, mint ha perlekednek. B.

Az új szász comes.

E czim alatt az „Ungarischer Lloyd” következő cikket hoz február 15-dikéről:

Az eddigi szász comes, Schmidt Konrad, febr. 8-áról kelt legmagasb határozat szerint hivatalától fölmentetve, nyugalmaztatott. Helyébe osztálytanácsos s közhalmi országgyűlési képviselő Conrad Mor nevezetett ki ideiglenes comesül. Ezen személyváltozáshoz bővebb magyarázatra senkinek sincs szüksége, a ki némileg ismeri. Schmidt annak idejében Schmerlingnek hí uszályhordozója volt, s különösen őt illeti a felelősség, ha különösen szász követek belé engedtek magukat vezetetni a reichsrathba. Bécsben olyan embert játszott Schmidt, ki az egész szász földet a tenyerén hordja tetszés szerint, s ezért gyakran idézett fel ellenmondást saját pártjában. Midőn a Schmerling-rendszer megbukott, az unio párt minden esatából diadalmasan emelkedett ki és a dualismus oly módon szilárdult meg, hogy a reactio többé nem volt lehetségesnek tekintetű, ekkor comes Schmidt is beirta ugyan programjába a Magyarországi uniót. De „kívül Deák, belül Schmerling” ez volt a Kernvort, a mivel őt a szász földön jellemezték. Ő az alkotmányos idősakban is képtelennek bizonyította be magát arra, hogy a nemzeti állapotokból eltávolítsa a roszat, mi az absolutismus uralma alatt ott feltornyosult. Már ezen okból a szász földi szabadelvű párt kívánta comes Schmidt eltávolíttatását, s helyének egy más alkalmas egyéniség általi betöltését.

Ezen obajtás most teljesült. Conrad úr a szabadelvű szász párt bizalmát nagy mértékben bírja. Nevét mindig hangoztatták, ha egy szabadelvű comes hivatásáról volt szó. Conrad úr mindig hű pártolója volt az unionak. A kolozsvári országgyűlésen a szász követek kisebbségéhez tartozott, mely a reichsrathba való belépés ellen szavazott. Mint ügyvéd Köhalomban nagy jogtudományi gyakorlatot szerzett. Polgártársai bizalma iránta azáltal nyilvánult, hogy az országgyűlésbe megválasztották. Itt Conrad úr a Deák-párthoz csatlakozott, később az igazságügyminiszteriumhoz osztálytanácsosnak nevezetett ki s most a szász comesi állás fontos hatáskörét foglalja el.

Kinevezetéséhez a legjobb remények csatlakoznak. Nyugalom és szilárdsággal bír, hogy uralkodjék a nehézségek felett, melyek reá várnak. Vajha sikerülne neki kiegyeztetni a szász földi történelmi intézményeit a szabadelvűség igényeivel.

Fölhívás

ev. ref. lelkész t. Veress Márton úrhöz.

Tisztelt bajtárs úr! „A gyertyát nem azért gyújtjuk meg, hogy elrejtsek véka alá, hanem, hogy fénylők másoknak, kik a házban vannak.” Egy nemzet élet-halál-üzdelmeit az utókor számára megörökíteni mindenképp, de leginkább azoknak kötelességük, kik, mint tanúk, e küzdelmekben résztvettek, s szellemi erejüknek a hivatás Clio évtáplait maradó kincsével gazdagítva, 1849-i erdélyi véres harcokat élethíven kidolgozva, világ ellbe bocsátva, még eddigéle nem bírjuk. Jól tudjuk, hogy ön az erdélyi hadjáratban előbb, mint tűzmeister, később, mint tüzérhadnagy, s végre, mint százados tábori lelkész — többnyire altábornagy Bem oldala mellett — résztvett és különösen a borbóprundi első, 2-dik, 3-dik, jádi, gálalvi, nagy-szebeni 1-ső és utolsó, besztercezi, szeretfalvi, szász-regei, sz.-medgyesi, szász-sebesi csatákat és a dévai fegyverletételt elfogulatlan történelmi hívséggel megírta.

Nem önzésből, de a történelem érdekében bajtársi bizodalommal felkérjük öat, tisztelt bajtárs úr, hogy most, midőn nemcsak a gondolat, de a sajtó is szabad, sziveskedjék ezen irományait, melyeket már akkor is oly nagy élvezettel olvasánk, akár mint önálló művet, akár hírlapok útján, honvédbajtársai és a történelem számára közreboocsátani. Becses válaszáat az általunk követett uton kérve és elvárva, bajtársi üdvözléssel maradtunk.

Nagy-Várad, febr. 14-kén, 1868.

Ambrus Keresztély, Nagy György,
honv. tüzérfőhadnagy. honv. százados.
Sánta András, honvéd tüzérhadnagy.

A magyar delegatio ülése.

A hadi budgetet tárgyaló albizottság e hó 15-iki ülésén a határörvidék jött szóba és azon nézet jutott érvényre, hogy a határörvidéki katonai rendszer, mint egykori eredeti célját túltelt intézmény, megszüntetendő lenne, és e végből Maniu, Lator, Füllep és Trefort urakból álló albizottság küldetett ki, azon modalitások iránti javaslatlétet végett, miként lenne elérhető amaz intézmények mielőbbi megszüntetése, mely albizottság már értekezletet is tartott.

Továbbá a közös hadügyminiszter úr interpelláltatott az iránt, valjon a költségek kimélese tekintetéből is hajlandó-e a kormány az ezredeknak hadfogadó kerületeikbe elhelyezésére? Erre hadügyminiszter úr határozottan nyilváníta, hogy a kormány az ezredék elhelyezése tekintetében jelenleg semmi háfgondolat által nem vezéreltetik, legkevésbé pedig olyan cél által, mintha a nemzeteket egymással őrízteni akarná; a külviszonyok s ezzel kapcsolatos opportunitási tekintetek és helyi körülmények itt az irányadók; így nevezetesen Galicziában, Bukovinában és Csehországban is a határviszonyok kívánalmainak magukban az ottani ezredek meg nem felelén, azért mutatkozik ott célszerűnek más ezredek elhelyezése is; így Bécsben még az uralkodó székhelyén a nagy kiterjedésű helyőrségi szolgálat kívánja több különféle ezrednek elszállásolását. Mindamelllett a kormány törekedni fog, hogy több magyar ezred toborzási kerületeibe helyeztessék el, mihelyt az a mostani szolgálat leteltével kevesebb költségvel kivihető leendő, már a jövő ujonezoknak a depot-oknál hagyatása által. Végül a katonai lelkészet ügyében ki-hírdött albizottság javaslatai folytán megállapított, hogy a tábori papság, mely jelenleg a 14 feldsuperioration kívül mintegy 150 főre megy, lehető legkisebb számra reducáltassék, különösen azon esetben, ha majd az ezredek saját toborzási kerületeikbe fognak áttétetni, a katonaság béke idején az illető községek lelkészei által is ellátat-hatván.

A magyar delegatio e hó 17-én tartott ülésén a katonai budget extraordinariuma átvétetett, s a katonai költségvetés osztályához utasított, az osztály azonban csak az ordinariium elintézése után veendi tanácskozás alá.

Említtet költségvetés feloszlik: A) A szárazföldi hadsereg egyszeri rendkívüli szükségletére, és pedig:

1. a hadsereg hátultöltő fegyverekkel ellátására; továbbá s csapatok fegyverzeténél és a tűzérési anyagoknál mutatkozó hiányok kiegészítésére;
2. a rubázat és felszerelésének kiegészítésére;
3. a hadsereg hadi vonatának felszerelésére és a fennlevő vonó-szerszámok jó karba helyezésére;
4. pótlóvak beszerzésére a tűzérési számára;
5. a tábori egészségügyi intézetek számára;

*) E cikk, mint annak kelte mutatja, s ár akkor be volt adva szerkesztőségünkhez, midőn a kérdéses értekezés folyamában volt, s ha azt akkor rögtön nem adtuk, tettük ezt azért, hogy az említett értekezés — kinek egyébiránt előre is kifogásokat tettünk e fontos kör esbeni felfogása ellen — ne mondhasa, hogy még értekezése befejezése előtt lerontani kívántuk hatását. E czólatat meglehetősen világot vet a kérdés valódi állására, s közlebből lesz szerencsénk még egy jeles értekezést közölni Erdély ezen életbevágó kérdésére nézve. Szerk.

6. várművek és katonai épületek építésére;
összesen 27.086,000 forinttal;
továbbá a számfelveti tisztek illet-
ményei fejében átmeneti szük-
ségre 3.600,000 forinttal;
e szerint összesen a szárazföldi
hadserg számára 30.686,000 „
B) A tengeri haderő szükségletére, és
pedig:
1. anyagok beszerzésére és
hadszertári költségekre . . . 270,000 forint;
2. szárazföldi és vízi épít-
kezésekre Polánál 730,000 „
összesen 1.000,000 forint.

Levelezés.

Fogarás, febr. 10. 1868. — Mocsás, igen tisztelt szerkesztő úr! ha becses napja fogarasi tudósítójának régóta pihenő utat ezáltal igénytelen-
ségem fogja kezébe, és megírjon egy ünnepélyt,
mely ha Izrael fűdő szakadt egyik ágacsakájá-
nak öröme volt: bizony a 19-dik század ural-
kodásait megértő és a maga érdekeit felfogni
tudó magyar nemzetnek is dicsőség napja vala.
Február havának első szombatja — ugy hiszem —
örök emléktől leendő fogarasi zsidó hitközség tör-
ténelmének lapjain. Azon nap délelőttjén tartá meg,
ugyanis, a már szentesített egyenjogúsításának ün-
nepét, a dicső naphoz méltóan, lelkes örömmel.
Hogy is ne? midőn nekik az örömből oly parányi,
s a szenvedésből, évszázadok folytán oly bőséges
rész jutott vala mindenkinek. A diszes izraelita ima-
ház zsúfolva volt e szabad város különböző ajku,
hitvallású és rangú lakóival. Az ünnepély díszét
emlé a minden águ hivatalos egyházi és világi
testületek jelenléte.

A szokásos ének és ima után egyházi beszé-
det tartott és pedig meglepően szabatos, hibátlan
magyar nyelven a fogarasi hitközség tudós rabbija
Dr. Cohné úr „az emberi jog fogalmáról“ alap-
igéül vévén fel a 118-dik Zsoltár 21—24. verseit.
Beszéde folyamán keleties színezettel, találó képek-
ben — mi nyelvünk szellemével s a nemzet ész-
járásával oly gyönyörűen összehangzatos — fejtegeté-
a kérdéseket: ha méltó-e Izrael az egyenjogúságra;
miért nem részesült az egyenjogúságban már ko-
rábban is; végül: mi a zsidóság kötelessége a ma-
gyar haza irányában? Feladatát a tudós rabbi úr
— kivéve tán a beszéd polemikus oldalát — köz-
tetséssel aratva, kitűnően oldotta meg. Mint főleg
is említém: ámbár reméltük, mégis meglepett mind-
nyájunkat a beszéd gyönyörű magyarsága, szónoki
eladása. Mint halljuk, a beszéd a fogarasi zsidó
honvédegyület javára nyomtatásban is meg fog je-
lenni eredeti magyar szöveggel, s a németül ha-
szálók számára német fordításban is. Az istentisz-
teletet bezárá egy magaslatos homfival, melyet a
hitközség kántora kis leányával és fiával művészi
fontossággal, elragadó hangon énekelt el.

Az örömmel berendezésűl este a rabbi
urat, hívei, fáklyás zenével tisztelték meg, ki a hozzá
intézt német köszöntésre is magyarul felelt visz-
szá; lelkekre kötvén híveinek, „legyenek rendithe-
tetlen hívei a magyar hazának, ez a föld — mondá
— a mi anyánk is, hol élünk, halunk meg.“ E
beszéd is — ámbár rögtönzöttnek látszik — igen
sikertűnek mondható, s a tisztelő izraelitákra mély
benyomást tett.

Czikkeeskénk utoljára, a valódi érdem mélt-
ánylásánál, kötelességünknek tartjuk megemlíteni
még, hogy Dr. Cohné rabbi úr évek óta elisme-
résre méltóan, szép sikerrel fáradoz híveinek ma-
gyarításán. Vajha édes hazánk Mózes hiti lelké-
szi kivétel nélkül utánozónak e derék rabbi haza-
fias törekvéseit! Albisi.

Árkos, febr. 13. 1868. — A székely-keresz-
turi unitarium gymnasium építésére nézve Három-
székre kiterjesztett adakoztatások kereszttitvelére
mlgos Dániel Gábor úr által meg levén bizva alól-
irttal együtt Gyöngyösi István, és csalákozva a
csakugyan e célra felkérve volt egyházkönyeki
gondnok Szentiványi József úr, e külön bizottmány
eljárásának eddigi eredményét imig mutathatjuk
fel: Baróthon Zathuretzky István 10 forint, Árkoson
Kiss Mihály 20 forint, Köröspatakon gr. Kálnoki Imre
10 forint, Péterfi József 5 forint, Szinte László 5 forint,
enke fia: Szinte Sándor 1 ezüst húszast, Szinte
Gábor 30 forint, Kálnokon Gyöngyösi László 1 forint,
lelkész Utó Dániel 5 forint, Gyöngyösi Gábor 2 forint,
S. Szt Györgyön Bogdán fivére 6 forint, Gál Károly-
né 2 forint, Kovács Bálint ígértbe 5 forint, asztalos Kis
György 1 forint, Vida Dániel 5 forint, Várhelyi Sámuel
1 forint, árkosi tanító Albert Lőrincz 5 forint, a szent-
királyi közönség az ottani unitarius egyházért 50
forint, Kőkösbé: nyugalm. lelkész Serester Sámuel 5
forint, lelkész Serester Sándor 5 forint, tanító Kis István
5 forint, kőkösi egyházközség ígértbe 40 forint, Ki-
lyénbe: Zsigmond András 2 forint, Kovács Sámuel 1
forint, Inoze József 1 forint, tanító Bedő József 1 forint,
Czakó János 1 forint, Inoze Ferencz 50 kr, Szentki-
rályi Bagoly József 5 forint, Márkosfalvi Barabás Ká-
roly 1 forint, az árkosi közönség az ottani unitarius
egyházért ígértbe 300 forint (ez évi jövedelméből,
jegyzőkönyvi kivonat által biztosítva), S. Szent-
Ivánba: b. Rauber Károly 5 forint, Szentiványi Jó-
zsef 10 forint, Laborfalván: id. Berde Mózes 20 forint,

lelkész Kis Sándor 2 forint, Antos Ferenc Rétyen 10
forint, Nagy-Borosnyón: Konez György és neje Am-
baris Róza földtehermentesítéspapirban 150 forint,
ugyanazek középszűl 19. t. — A fennírtakat, a
kik ismerik, átlátják, hogy itt is az adakozásoknál
valláskülönbségre nem tekintet, el levén ismerve
egyfelől a nevelési általános üdvös haszna, más-
felől a székely-kereszturi gymnasium vidéki érde-
keltsége, minn nemzetbeliek és vallásukra nézve.
De Háromszéken az eljárásnak még több eredmé-
nyeire jöszp kilátásunk van; erről is annak ide-
jében közlés megleszen. r. l.

Ausztria.

Bécs, február 18. A reichsrathbeli urakháza-
nak mai ülésében majdnem valamennyi főherczeg
jelen volt. Az ujonan kinevezett elnök, gr. Collo-
redo, azon biztosítás kifejezése mellett üdvözli az
új miniszteriumot, hogy az urakháza — a népesség
nagy többségével egyezően — teljes bizalommal
fog viseltetni az új miniszterium irányában. (Tet-
szés.) Hg. Auersperg miniszterelnök az új kormányt
az urakházának pártolásaiba ajánlja, mint a mely
minden időben híven teljesíti kötelességét, és a mely
a hazafias pártatlanság szellemében a miniszteriu-
mot gyámoltatásában részeltetendi, s mely felbőhöz
végül a korona fényének homálytalan fentartását
és a szabadelvű intézményekhez való szilárd ra-
gaszkodást tűzi ki feladatának. (Élénk tetszés.) Ez-
után a telek-adóra, az adómentességre az új épít-
kezésekre való kiterjesztésre és a lelenz-intézet
költségeire vonatkozó törvényjavaslatok elfogad-
tattak.

A közös pénzügyminiszter átküldé az alsó-
ház elnökségének a miniszteriumok költségvetését;
e szerint igényeltetik a pénzügyminiszteriumra 10
millió forint, földmívelési miniszteriumra 645,900 forint,
honvédelmi miniszteriumra 3 millió forint, államadós-
sági kamatokra 122 millió forint, adósságtörlesztésre
23 millió forint.

A „Debatte“-ban olvassuk: A világ minden
részeibe távirat útján szétküldött ama jelentés,
hogy a concordatum ügye a Felségek elnöklése alatt
egyik legközelebbi minisztertanács tárgya lett volna,
mint halljuk, sem a jelzett értelemben, sem pedig
az utolsó gyűlésekben nem hozott szöveg.

A bécsi „Debatte“, midőn e hírt légből ka-
pottnak mondja, ne állhatja meg, hogy az új
taktika jeleire nem utaljon, melyek Prágában szint-
ugy, mint Innsbruckban napvilágra jönnek. Mindkét
helyen azon vannak, hogy a Felségek személyével
takaróznak, midőn az új viszonyok tarthatlan-
ságát akarják kimutatni; így Prágából azt írják,
hogy a Felségek egyik delegatus előtt úgy nyilat-
koztak, hogy „ha a dualismus nem megy,
majd a foederalismus fog következni.“ Ily hírek
ellenében a „Debatte“ szűkszavúvá válik com-
mentárt írni.

Római levelek folytán az osztrák kabinet ja-
vaslata a concordatum-ügyben f. hó 9-én jutott az
államtitkár-bibornok kezébe, s legközelebb fog
tárgyaltatni egy bibornokokból és canonicusokból
álló bizottmány előtt.

Mint a cseh lapok állítják, — Csehországban
nemsokára herczeg Lobkovitz fogna helytartónak
kinevezettni Kellersperg helyébe.

KÜLFÖLD.

KELETI DOLGOK. „Journ. de Paris“-ban
olvassuk: De Monstier. Metternich és Lyons lord
jelenleg gyakran értekeznek egymással. Az értekez-
let tárgya, mint mondják, a keleti kérdés, mely
nagyon komoly phásisba látszik lépni. Ha jól va-
gyunk értesülve, Franciaország, Anglia és Ausztria
az eshetőségekkel szemben bizonyos rendszabályo-
kat állapítanak meg. Azt is beszélük, hogy a szerb
határok felé Ausztriai csapatok indíttatnának.

Ma újra erősítik a lapok, hogy Poroszország
vonakodik a hatalmasságokhoz járulni a végre,
hogy Mihály fejedelemtől Szerbia fegyverkezése iránt
felvilágosítás kéréstessék. E visszatartás szolgált
részben alkalmul azon párisi értekezletre, melyről
fennebb emlékeztünk.

Figyelemreméltó a „Journal de Paris“ követ-
kező közlése: „De Monstier marquis, Met-
ternich herczeg és Lyons lord gyakori össze-
jöveteleket tartanak, melynek célját a keleti kér-
dés képezi, mely úgy látszik, igen komoly válto-
zásnak néz elője. Ha jól vagyunk értesülve, egy
Ausztria, Francia- s Angolország intézkedéseket
fognak tenni szemben az eshetőségekkel, melyek
legközelebb bekövetkezhetnek. Angolország állítolag
már parancsot adott, hogy a malta-i gibraltari
szénraktárakat teljesen készen tartsák. A mi Fran-
ciaországot illeti, ez szintén készülleteket teend
Toulonban, s erősítik, hogy Civita-Vecchiában rak-
tárak szerveztetnek, melyek keleti bonyodalom
esetére a hajórajra nézve igen fontosak volnának.

A „Patrie“ Szerbiából a legutóbbi napokról
kelt távirati tudósításokat hoz, melyekben constati-
rozza, hogy ott az izgatottság tetemesen lecsillapult.
Mihály fejedelem környezete egy részének tervei
ellen állítolag komolyan fellépett. Az „Etendard“
írja: Ignatieff tábornok legközelebb vissza fog
térni Konstantinápolyba.

DUNAFEJEDELEMSÉGEK. Bukarest,
február 14. Corp képviselő interpellálta a kor-
mányt a fegyveres bandák szervezése tárgyában,
s ez alkalommal nyíltan vádolta a miniszteriumot,
hogy az ország érdekeit compromittálta, midőn a
nyugati hatalmak, névszerint pedig Franciaország
politikájától eltérve, az északi politikához köze-
ledett.

Bratiano János, belügyminiszter, a legna-
gyobb nehezítéssel visszautasította e vádat, kije-
lentén, hogy az országban nincsenek fegyveres
bandák, s hogy a kormány képes azok szervezését
meggátolni. Románia — ugymond — mindenkor el-
ismerő volt Franciaország iránt, és jövőre is el-
ismeréssel fog iránta viseltetni, mert ennek köszöni
mostani fennállását, s azért soha sem fog zászlót
emelni a francia kormány ellen. Románia mind-
amennyi köteles mindent megtenni, a mi hatalmában
áll, hogy a többi garantizáló hatalmakkal, melyek
jóakarattal tanúsítanak iránta, a barátságos viszonyt
fentartsa. Romániának erős belsőrendezete van szük-
sége, hogy semlegességét minden részről tisztelje-
se, a nélkül, hogy valakit kihiyna vagy nyugtala-
nítana. Nem lehet külpolitikája; Románia nemzeti
politikát követ, ha megerősödik, a külföld is tekin-
tetet fogja venni, s csak ekkor gondolhat szövét-
ségek megkötésére.

A kamara és közönség hosszas tetszéssel fo-
gadta ezen nyilatkozatot, mire indítvány tétetett,
melyben kijelentik, hogy a kamara és ország osz-
tatlan bizalommal viseltetik a jelen miniszterium
iránt és helyesli annak magatartását egy a bel,
mint külpolitika tekintetében. Tíz képviselő kivéte-
lével az egész kamara felemelkedett s élénk he-
lyeslés közt elfogadta az indítványt.

POROSZORSZÁG. A keresztes újság szerint
a „Journ. de St. Pétersbourg“ által közölt hír,
mely szerint Poroszország a nyugati hatalmak és
Ausztria közösen tett lépéseit nem támogatta, csak-
ugyan való. Ugyanazon porosz lap a hannoverai
legióval közbejött esetről elmélkedik, s erősen hang-
súlyozza az Ausztriával való szoros egyetértés szük-
ségét.

A berlini távirati hírek erőnek erejével azt
akarják vitatni, hogy gróf Bismarck beteg; de a
kórsgaz semmi jelét nem tudja megmondani, és mi
annál kevésbé hiszünk ezen híreknek, minthogy
tudva van, hogy gr. Bismarck legkevésbé sincs
megakadályoztatva szabadság-idejét vadászattal töl-
teni. Az „Ag. Havas“ azt hiszi, hogy gróf Bis-
marckot „valami parlamentararis kórsgaz bánthatja.“

Berlin, febr. 18. A porosz urakháza ma el-
fogadta a trónvesztett fejedelmekkel kötött szerző-
déseket, mintán a pénzügyminiszter az elfogadást
ajánlotta és kinyilatkoztatta, hogy — ha a Velfek
mesterekedési a törvények kihirdetése után is tar-
tanának — Poroszország a hannoverai király va-
gyonát ismét zár alá venné, és egyetlen tallérnyi
járdékot sem fogna kifizetni addig, míg a másik
fél is el nem határozza magát, hogy a szerződése-
ket oly becsületesen megtartandja, mint Poroszor-
szág. — A „Kr. Ztg.“ megérfolja a Rómából el-
terjedt azon hírt, mintha Berlinben nuntiatúra fogna
felállítani, hozzátevé, hogy e tekintetben nem is
tétetett semmi említés.

OLASZORSZÁG. A „Perseveranza“-nak írják,
hogy gróf Usedom kormányja meghagyásából kife-
jezé, hogy kormányja rokonszenven viseltetik Olasz-
ország irányában s reméli, hogy ez a fenforgó ne-
hezéseket nem sokára le fogja győzni. Ugyanak-
kor kiemelte, hogy az európai súlyegyen megki-
vántja az alapegységet.

Különben az olasz lapok nagyon sürgetik,
hogy végre állítassék helyre az egyensúly, s ezt
általánosan az ország közvéleményének mondják.

Egy főreaczi távirat, melyet a „France“ ka-
pott, tudatja, hogy a római határon zavarok nyo-
mai láthatók.

Az olasz kormány, mint utjabban is a bécsi
„Debatte“-nak is írják, csakugyan panaszt emelt a
francia kormányról a római bourbonista mozgal-
mak miatt, s többi közt felemlített, hogy II. Fe-
rencz több tisztet fogadott magánál, kiket felhalat-
mazott, hogy nevében bandákat szervezzenek s ve-
zessenek Kalábriába. A francia kormány kérdést
intézvén e miatt a római udvarnál, azon választ
nyeré, hogy a pápai kormány semmiképpen sem
avatkozik II. Ferencz dolgaiba, s nem is segíti an-
nak terveit; de egyszersmind kijelenté, hogy nem
is akadályozhatja meg II. Ferenczet, hogy pártem-
bereinek segítségét ne nyújtson.

Florenz, febr. 18. Rómából érkezett leve-
lek állítják, hogy Ausztria hajlandó lenne egy a
francia concordatum mintájára készitendő concor-
datummal megelégedni, és hogy e tekintetben
Franciaország jó szolgálatait kérte volna ki.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A helybeli jogakadémia vezetésével
ideiglenesen főkormányzéki tanácsos, Jakab Bog-
dán bizott meg. — Ugyancsak ez akadémiának
egyetemmel alakítása tárgyában a főkormányzék
azon felszólítást kapta, hogy eziránti véleményét
illető helyre minél előbb nyújtsa be.

— Csütörtökön, febr. 20. díkán, tarta-
tott meg az alakítandó kisdedóv alapjának növe-
lésére rendezett álcás-bál a redoutban, mely ko-

rántsem volt oly népes, mikint a jótékonyezél ér-
dekében óhajtottuk volna; azonban a közönség tö-
megesebb meg nem jelenése okozta hiányt kipótolta
a jótékonyozásnak mindenkint bőkezű gyakorlója, kir-
biztos a nagyméltósága, ki belépti jegyét 200 fo-
rinttal fizette; de mit a nagylelkűség felszaporí-
tott, azt részben megapaszították a teremhérlők,
kik 150 forintot fizettettek, mi meg azzal sem
indokolható, hogy ezen összeget az e miatt elma-
radt csütörtöki redout kárpótlása fejében vették,
mert igen valószínű, hogy ha a jótékony célú es-
tély is kevésbé volt népes, akkor az elmaradt ren-
des álcás-bál teljesen üres lett volna, s így a ha-
szonhérlők nem hasznolt, hanem kárt szenvedtek
volna. Jövőre nézve igen óhajtottunk volna, hogy a
város a redoute haszonbéri szerződésébe tegye azon
kikötést, hogy legalább olyan jótékony célú elő-
adásokra, melyek közvetlen a város érdekeinek elő-
mozdítására rendeztetnek, a terem díjtalanul enged-
tessék át.

— A gyulafehérvári státuszgyűlés által
küldött 20 tagu bizottmány e hó 13. díkán adta
be munkáját, midőn a gyűlés bezáratása váratott.

— Erzsébetváros március elején vá-
lasztja meg a kormányhivatalat vállalt, s ez okon
leköszönt Damokos László helyébe képviselőjét.
Jelöltek: Damokos László, gr. Nemes J., ifj. Mau-
rer Viktor és ifj. Pósa József.

— Gözhajó a Maroson már pár hó mulva
közlekedni fog. Az első Dunagözhajózási-társaság
ugyanis kőhajót készítettett az ő budai hajógyárban,
melyek lapostalpnak s a Maros sekélyes vizehez
alkalmazták. A királyhágonnenni rész régóta várja
a gyors és olcsó vízi közlekedés e nemének létesí-
tését, s mintán a nevezett társulat a kezdeménye-
zést megteszi, remélhető, hogy a kormány sem fog
késni a Maros mentének lehető szabályozásával és
rendezésével.

— A városunkban felállítandó honvéd-
iskolában az előadások, hir szerint, jövő hó elején
kezdődnek meg. Az „Unio“ szerint tanárok les-
zenek: Biró Ede, Benedek Lajos, Márk Adolf, Szász
Róbert és Tompa János. Helyiségül a Diana fürdő
szolgálnd.

— Kinevezettek az igazságtügyi minisz-
teriumhoz: Gező János, Ökröss Bálint és Kovács
Kálmán osztálytanácsosokká, Szilágyi Dezső elnöki
és Pöschl Károly miniszteri titkárrá.

— Magyarország herczegprímása Király-
né a Felségek szerencsés szüléseért általános imát
rendelt el.

— A Kolozsvárt felállítani tervezett „be-
teg- és halottsegélyző társulat“ e hó 23. díkán dél-
után 3 órakor a városház nagy termében közgyű-
lést tartand, minden t. pártoló tag ezennel meghi-
vatik. A társulat nevében: Szabó Károly, id.
jegyző.

— A fővárosi katonai helyőrség az
által rendezendő táncvigalomra Horvát Boldizsár
miniszter által a többi minisztereket is meghívta.
Deák Ferencz meghívására külön küldöttség ment
résztükre. Meg vannak hívva a honvédek is.

— A budapesti honvédegyület e hó
14-kén tartott ülésében két érdekes pontot vett tár-
gyalás alá: 1-ször általános tetszéssel fogadtatott
azon indítvány, hogy az e hó 19-kén tartandó hon-
véd-bálra a Felségek, hg Liechtenstein főhadparancs-
nok s a cs. kir. helyőrség meg fognak hivatni.
2-szor Stettner és Komáromy, kiket a budapesti
bizottmányba választott meg, bejelenték, hogy a bi-
zottmányból kilépnek, mintán az abban előforduló
szabályellenes és önkényes eljárást, mely az egy-
let feladatának éppen nem felel meg — nem he-
lyeslik. A lemondások tudomásul vétettek, s az egy-
let elhatározta, hogy a nyilatkozatok és az ügy ál-
lásának földerítése végett a legközelebbi pénteken
vizsgálat fog tartatni. Csak azon érdekes tényt ki-
vántjuk még fölemlíteni, hogy a központi-bizottmány
titkára Vidacs urat párbajra hívta ki, de Vidacs
úr ezen kihívást csak azon feltétel alatt fogadta el,
ha a titkár úr a központi-bizottmány másik három
tagjával megvív, kik szintén készeknek nyilatkoz-
tak a párbajra, de kikkel a kihívónak semmi köze.
A kihívásnak oka, állítolag az, hogy 1866-ban a
porosz részről Magyarországra küldött pénzek nem
egészen az utasításnak megfelelőleg osztattak ki.
(P. C.)

— Biharmegye feliratot intézett az or-
szággyűléshez a dohány-monopolium megszüntetése
végett.

— Bécsbe külön vonattal mintegy 1500
hannoverai érkezett, a pályaudvarban honfitársaik
fogadták a vendégeket, s mindnyájukat Hietzingen-
ben helyezék el.

— Távirati tudósítás szerint Német-
Ürögön az országgyűlési képviselő-választást a vé-
res összetűzés miatt félbe kellett szakítani. A
katonaság közbelépett. Képviselőjelöltek Németh-
Ürögön a Kossuth által ajánlott Simonyi és
Perczel Miklós.

— Mezőkövesdi Ujfalvi József, nője
Csongrádi Susánna, s leányuk Katalin, mely bánat-
tal jelentik, a jó testvérnek, sőt gornak és nagy-
bátyának, Ujfalvi Lajosnak 1868 ik évi febr.
17-én, M. Váshelyt — életének 48 dik évében,
hosszasan tartott elgyengülés után — tüdővészben
történt, gyászos kimúltát. Béke hamvaira! Marog-
Váshelyt, 1868. február 18-án.

— (Beküldetett.) A vasárnap f. hó 23-ra közbeesett rendkívüli színházi álarcs-bál miatt, a hirdett második phil. hangverseny, a legközelebbi vasárnap, márczius 1-én, fog megtartatni.

— A Tordamegye és aranyosszéki honvédegylet alakító nagy gyűlésére a folyó évi február 3-dikán Tordán tartott központi bizottmányi-gyűlés határozata következtében, határnapul f. évi márcz. 1-sője d. e. 8 órája tüzettelt ki, melyre az érdekelt honvédbajtársak mentől számosabban megjelenni felhivatnak. A tordamegyei és aranyosszéki honvédegylet központi bizottmánya. Tordán, febr. 15-kén, 1868. K. Nagy Imre, jegyző.

— Nemes Alsó-Fehérmegye hiányzó tisztviselőik megválasztása s más közérdeklő ügyek elintézése tekintetéből, rendes évnegyedes bizottmányi-gyűlést folyó évi márczius hó 10-kén tartandja meg.

— M. Vásárhely heti és országos baromvásárai e hó 12-kén felszabadítottak.

— Az izraelita honpolgárok Buda-Pesten egyházi és iskolai ügyeik felett tanácskozándó báró Eötvös József miniszter által folyó hó 17-kén összehívtattak, hol a miniszter úr feladatukul tűzte ki egy statumot kidolgozását a majdan egybehívandó congressus választási módzatára nézve; szükségesnek látja továbbá, ha e congressus elé javaslatokat terjesztenek.

— Névvaltoztatások: Fischer Henrik, hunyadmegyei orvos, vezetéknévét „Halász”-ra, Ueberlager Lajos, hátszegi kereskedőgöd „Bogdán”-ra változtatták.

— Tagadhatatlan, hogy városunk, habár megfosztva is eddig egy vasút előnyeitől, folyvást halad, s buzgó s kitartó vállalkozók igyekeztek az igényeket minden részben kielégítő vállalkozásokkal annak minél nagy-városiasabb szint adni; s a mi, hol valódi, hol csak affectált gyenge szemek e világában az egyik nagy hiányt pótolja, az elvitatlanul lelkiismeretes látszerésztünk, Bosco-vicz A. raktára, hol — optikai, mechanikai és phisicai eszközeinek jutányos árral párosult jóságát tekintve — alkalmunk volt meggyőződni, hogy a több magas, s főhercegi körökből is részre kivított elismerés, nem méltatlannak nyújtott. Használó lelkiismeretes vállalkozókra mindig kötelességünknek tartjuk felhívni a figyelmet. — Különböző hirdetési rovatunk már többször, bővebben értesített, — Pesten a közlebbi 8 nap alatt 157 egyén — 86 férfi és 71 nő — halt meg, és ez idő folytán az egészségi állapotot kielégítőnek jelzik.

— Párisban e hó 12-kén éjféltájban iszonyú tűz ütött ki abbé Migne-nek Chaussee de Maine utcában fekvő nyomdájában és műintézetében. A kár nem kevesebb, mint 13 millió franc. 33 biztosító társulat volt az ügynél érdekelve. Ez alkalommal igen becses és a maguk nevében páratlan műkincsek lettek a lángok martalécai.

— Iszonyú orkán dühöngött e hó 12-én Königgrätz vidékén; magában Königgrätz városában kétszer csapott le a villám. Malsovicz községben, mely egy negyed órányira esik Königgrätz-től, 3 malmot egészen felforgatott, egy paját végkép elhordott és több épületről a fedélzetet leszakította. Vsestar községben pedig 7 házról hordta el a fedelet, több gyümölcsösből a fákat tövestől kiszakította, több köz- és magánépületen tetemes rongálásokat okozott. A kár több ezer forintra rug.

— K i m u t a t á s a helybeli kereskedelmi ifjúsági egyet alapítókéjé javára rendezett és e hó 15-én megtartott táncszárművel járó díjazással. Kiválatott összesen 230 beletélt-jegy 681 frt, összes díjazások száma szerint 572 frt 3 kr, maradtott tiszta jövedelem 108 frt 97 kr, melyet az egyet javára a kisegítő-pénztárba kamatozás végett beadunk. Halás köszönettel említi meg, hogy e fennebbi kimutatott bevételhez báró Bornemisza Károlyné ó nagysága 30 frt, gróf Péchy Manó kir. biztos ó nlsága 50 frt, t. Korbul György úr 10 frt, t. Wagner Frigyes úr 10 frt, Bogdán István úr 10 frt, Hutlesz Károly úr 10 frt, Szentjános Ferencz úr 10 frt, b. Bánffy Kálmán úr 5 frt, gr. Esterházy Miquel úr 5 frt, gr. Mikos Miklós úr 5 frttal járultak. Kolozsvárt, február 18. 1868. Fibán Károly, Jenei Gábor, jegyző. pénztárnok.

IV. Közlemény. A kolozsvári ev. ref. főtanoda szegénysorsu tanulói számára folyó 1868. január 1-től febr. 20-ig számadásom alá következő kegyes adományok folytak be:

a) Búzában: T. Macskási István úr (Torda) 1 véka, t. Kozma Ferencz úr (Légen) 1 v., tisz. Kónya János úr (Vista) életéig 2 vék., t. Demeter Károly úr 8 v., t. Deák József úr (Kolozsvár) 50 véka rosz adományozásával tette nevét jegyzőkönyvünkben emlékeztetéssé; mlos Retegyi István úr (Tófür) életéig tartó 10 véka ígéréstől 3 v. Összesen 65 v. És így a III. közleményben jelentett 101 véka gabonával együtt bevettünk ez iskolai évben 166 vékát.

b) Pénzben: T. Moldovai György úr (Torda) ígért két éven át, egyre beadott 1 frt 60 krt, tisz. Molnár Márton úr 1 frt. Szép K. sz. mártoni ev. ref. ns. ekkla és tisz. Szabó József úr 2 frt. A dészaknai nemes ekkleziája gyűjtéleke (mult évben egy 9 vékás alumíniumot alapított volt, most

annak részében következő pénzbeli kegyes adományt küldött be), t. Barabás Dénez úr (rektor) 1 frt, t. László András úr 50 kr, t. Kapronczay Dániel úr 1 frt, t. Pásztor Ágoston úr 1 frt, Papp Gergely úr (ács) 20 kr, Demjén István úr (kovács) 20 kr, t. Kömives László úr 2 frt 80 kr, Horváth György (földmives) 30 kr, t. Varga István úr (ács-pallér) 1 frt, a nemes ekkla pénztára 2 frt, tisz. Szabó Sándor úr (gyűjtő) 1 frt, t. Bányai Vitális úr 10 frt, gróf Bethlen Farkasné ó nsga 5 frt, t. Fülöp Sámuel úr 5 frt, b. Györfy Lajos ó nsga (Kraszna, ígért volt hat évre) 3 frt, tisz. Szakács István esperes úr ígért volt életéig 3 frtot, most ez évre adott 4 frtot, t. Bányai Elek úr (Lábfalva) 3 frt, kegyes gyűjtélek Mocseről: gyűjtő t. Nagy József úr 4 frt, t. Winkler Frigyes úr (orvos) 4 frt, tisz. Veress Mihály úr 4 frt 20 kr, t. Rohonczy Zsigmond úr 1 frt, t. Andrásy Rafael úr 1 frt, a moosi nemes ev. ref. ekkla hivatott begyűlt 6 véka különböző gabona-nem eladási árából 5 frt 80 kr, a ns. ekkla pénztárából 2 frt, összesen 66 frt 60 kr. III dik közleményünk 173 frt 20 krral = 239 forint 80 kr.

Mely tiszteletteljes jelentésem után bátor vagyok a n. ér. kegyes pártfogókat értesíteni, hogy félévi közvizsgálunk bevégezével, előjárásunk az ily nemes célu adományok rendeltetéséhez képest: a régebbi és újabbban jelentkezett szegénysorsuak közül kenyeret csak az arra érdemesnek rendelt meg. De míg egyfelől örömmel jegyeztük meg, hogy a szorgalmasok száma nevedett, másfelől azt is jelezniük kell, hogy a kenyérkerék összege — a járhatlan útakért szűkölködő elvágott szűkölködőkkel is szaporodva — nagy számmal emelkedett. Tisztelettel kérünk fel azért minden nemes ügybarátot bármilyen csekély segedelemre, hogy juthasson a vigalom napjainak filléreiből — a mi szorgalmas tanulónk szerény asztalára is elegendő kenyér! A főtanodai előjáróság nevében.

Kolozsvárt, febr. 20-kán, 1868.

Kócsi Károly, tanár.

Nemzeti színház.

Hétfőn, február 17-kén: színházi karnagy Goes Ede jutalomjátékául Mayerbeernek „Ördög Róbert” című nagyszerű dalműve adatott. A jutalomjáték fogalmának megfelelő annyiban, a menyében szűfolt színházat hozott egybe, min fardatlan és igyekezetes karmestertünk érdekében ösztönnel örülünk. A mi az előadást illeti, az türethető volt, s a kedvezőbb eredményt a szereplők igyekezete mellett a gyakoribb próbáknak tudjuk fel, mert egy dalművet 1—2 próbára előadni mindig csak veszélyezett kísérlet. „Izabella” szerepében Nagyné lépett fel, ki mindvégig, de főként a Róberthez intezett gyönyörű könyör dalban tüntette ki nemes értelemmel felfogott zenei képzettségét. „Alice” szerepében Reszlerné tökéletesen betöltötte helyét, s főként a kereszt melletti magán dalban és végjelennel mentő dalában kitűnő volt. Odry jeles „Bertram” volt. Gazdag (Raimbeaut) és Reszler (Róbert) is megtették a töltök telhetőt.

Kedden, febr. 18-kán: Drágus Károly búcsu-játékául adatott „Gringoire”, vagy a „Szellem diadala” című vigjátéka Bainville-nek, mely csinos vigjátékban a ezmszeret adott Drágus és a XI. Lajos személyesített Ujházi jelesül szerepeltek. Drágus úgy most is, mint mindenkor oly szépen alakított, s nem könnyű szerepére oly gondot és tanulmányt fordított, hogy távozott őszintén sajnáljuk, s ezt a közönség is ismételt kihívásai és meleg éljenzésekben fejezte ki; valójában nagy nyereség lett volna, ha a távozott Sztupa helyett Drágust meg lehetett volna nyerni. — A vigjátékot a „Szép Galathea” követte, ugyanazon szereposztással, mint eddig, s ugyan oly sikerült előadással. Gerecsné most is az elragadó „Galathea”, Pappné ugyanaz a kedves „Ganymed”, Széphegyi ugyanaz az ügyes „Mydas” volt. Közönség, daczára az ez este tartott jogász bálnak, szép számmal.

Szerda, február 19-ére „Hunyadi László” volt hírdetve, mely azonban Pappné roszul léto miatt „Troubadour” által helyettesített Leonorát ez alkalommal Nagyné adta, kitűnő művészettel. Gazdag pedig Maucico szerepében mindvégig pompásan énekel, s Gazdagnak ily diadalait mindig öszinte örömmel jelezük, mert hinni akarjuk, hogy ily — főként ez este teljesen kiérdemelt — méltánylatunk, s a közönségnek tapsaiból csak bátorságot merítend arra, hogy félelmét leküzdve, ritka szép hangját érvényesíthesse. Az „Alvajáró”-ban, richmondi nő-vásárbán, „Hugenották”-ban s most a „Troubadour”-ban oly kedvező előbaladást jegyezhetünk fel Gazdagnál, mi zenei kiképezettségét és iránt már-már tűnődni kezdett reményünket kellemesen élesztheti fel.

Csütörtök február 20-án adatott másodsor „A bengaliai helytartó”. A szerepek ugyanazon beosztásával, mint a multkor, azon kivétellel, hogy lord Chatham-t ez alkalommal Dráguss helyett Egressi adta, és pedig helyes felfogással, teljesen kielégítőleg.

Hivatalos értesítések kivonata.

Árverések. Sz. Udvarhelyt Kovács János telke márcz. 24. apr. 23. — Ugyanott Csányi Mihály telke márcz. 23. apr. 23. — Dobokamegye-

ben Viz-Szilváson Moldován Györgye fekvő febr. 18. márcz. 26. — Hunyadmegyében Hátszegi a Nopcsa-féle csüdtömöghez tartozó Alsó-Farkadini birtok apr. 29. — Ugyanott Galaczon Buda Imre fekvő apr. 23. jun. 24. — Dobokamegyében Poklostelken Keprár Dumitru fekvő márcz. 31. apr. 30. — Ugyanott Dobokán Persa Gligor fekvő apr. 2. máj. 2.

KÖZGAZDASÁG.

Alelnök báró Huszár Sándor

a február 15-kén tartott közgyűlést következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt közgyűlés!

Feladatunk Gazd. egyesületünknek a lefolyt évi munkálkodásával számolni, de ha elfogultatlan bírálatot, helyes ítélet akarunk mondani a felől, hogy anyagi érdekeinknek, gazdaszatunknak kifejtésére bivatva, mennyiben felelt meg az egyet kötelességének, nézetem szerint, a létező viszonyoknak és körülményeknek befolyásával is számolnunk kell.

Nem czélok anyagi helyzetünknek kedvezőtlen képét feltüntetni és hátramaradásunk behatóbb okait taglalni, csak általánosságban azt akarom megjegyezni, hogy a gyors és biztos anyagi fejlődésnek életfeltételei az országban tagadhatatlannal még hiányoznak.

Hitel, mezei gazdaszatunknak, közhasznu vállalatoknak beruházására alkalmas tőkét rendezett birtokviszony, közlekedhetőség a világkereskedéssel, a felvirágoztatás oly feltétel, a haladás oly segítő eszközei, melyek nélkül sem egyesek, sem egyetlek munkássága rövid idő alatt fényes eredményt felmutatni nem bírhat.

Bátor voltam a főbb hiányokat felidézni azért, mert egyfelől egyetünk a hazafi áldozattal szemben, melytől hivatását nyerte, felelősséggel tartozik; másfelől illetékesnek tartom e helyet és alkalmat, hogy ismertette kifejezést nyerjen azon általános óhajítás, hogy a fennemlített intézmények, mint a valódi anyagi civilisatio nélkülözhetetlen kellékei ez országban is mielőbb életbe léptessenek.

Azonban, tisztelt közgyűlés, lehetnek az egyesületnek beszámítható mulasztások, lehetnek az igazgató-választmányának tévedései, a titkári jelentés részletesen előadandja a választmány eljárását, méltassa a közgyűlés figyelmére, köztgyet szigorú bírálat alól kivonni nem kell, nem szabad; mutassuk ki a tévedéseket, jelöljük ki a javítás irányát; én nem hiszem, hogy egyetünk felfogás, vagy akaratban oly korlátozott lenne, hogy a jó tanácsot, jövőn az bár kitől is, el ne fogadná, csak ha egyesek saját eszméiket nem tudják talán mindannyiszor érvényre juttatni, ne tulajdonítsa azt a választmány részéről igyekezet hiányának, vagy egyoldalú kártekon érdekek befolyásának, mert az első még létezhetnék, de nem létezik; a második pedig már az egyesület rendeltetésénél és szerkezeténél fogva, mint lehetetlen, csak is alaptalan, méltatlan vád volna.

Ha a multa visszatekintünk, anyagi érdekeink védelmében nehéz időket küzdöttünk át önerőnkbe vetett bizalommal, egy jobb jövő reményében. Ma talán azt mondhatjuk, hogy a remény helyett biztosabb kilátásunk van czélunk felé baladhatni, igaz, hogy fogyatkozásaink még számosak és lényegesek, de mi a multban áldozatot igényelt, azt a jövőben talán illő részvétellel és tevékenységgel fedezhetjük.

Találjon azért viszhangra nem igénytelen egyéniségem gyenge szava, de, mint e perczen anyagi jólétünk fontos ügye szószólójának felhívása, hogy tegyük meg egyenkint és egyesületileg kötelességünknek, teljesítse magas kormányunk gondoskodó hivatását, nemzet és kormány közt egyesített erő szét nem válvá, az ország erkölcsi és anyagi felvirágzását biztosítandja.

Még csak a titkári választást vagyok bátor a közgyűlés figyelmébe ajánlani, fontos ez állomás betöltése, a titkár az egyesület ügyeinek kezelője, a választmányi határozatoknak végrehajtója, ha az ügyvitelben nem tart kellő rendet, ha a határozatok végrehajtásában pontatlan, az elkövetett hibákat a választmányi gyűléseiben jóvá tenni képtelen; azért remélem, hogy ezen senki és semmi által nem korlátozt szabad választási jogunkat a közügy érdekében fogjuk érvényesíteni.

Az egyesület szép számmal összegyűlt tagjait szintén tüdőzőlve van szerencsém a közgyűlést megnyitni.

Nagy Ferencz, tanár, titkári jelentése,

a gazd.-egyletnek febr. 15-én tartott közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

Egy elmes német tudós a korában gomba módra termő rendszereket a kalap-divathoz hasonlítá: „Még, ugymond, jó formán meg sem melegszik az egyik, s már a másikat próbálják fejünkre.” Ilyen kalap-divat forma helyzetbe jut mindegyre egyetünk titkári állomásával. 14 év óta ütdűször jön a titkárság trösségbe, bizonyára több kárával, mint hasznával egyetünknek. Még jóformán bele sem éli magát az egyik hivatalába, s már új választás szükségé következik be. Az interregnumok alatt aztán meg fejét új kalap alá teszi, szegre akasztott meglehetősen elviselt, ócska halóspikájá

rántja elé. Nem is tudom hányadikszor jut nekem a megtiszteltetés s az egyetnek az a nem nagyon irigylendő szerencse részébe, hogy mint szükség-segítő, áthidaljam csekély erőmmel az átalakulás hézagait. Azt mondják, nem becsületes ember az, ki többre kötelezi magát, mint a mennyi töle kitélik. De az sem igazság, ha többet várnak valakitől, mint a mennyi attól hozzámérve kitélik. Ezen mérleg szerint kérem a lefolyt közidő alatt folytatott tevékenységemet megítéltetni.

A t. közgyűlés ismerni fogja azon helyzet nehézségeit, mikor valakinek a más dolgairól kell beszámolni. Ezen helyzet az enyém is, a midőn egyetünk nagyraecsuült titkárnak időközben esett eltávozásával arról, a mi alatta, és arról is, a mi saját hivataloskodásom alatt történt, együttesen számolok. Teszem azt a tények hü és indokolt elősorolása által.

Az igazgató választmány tevékenysége, a közlebbi évekhez képest, ha nem volt gazdagabb, de szegényebb sem volt eredményekben.

Azon nagy horderejű politikai átalakulás, mely a mult évben a nemzetet önmagának visszaadta, s ha a gondviselés ezen ajándékát megbecsülni kellő érettséggel s mérséklettel bírand, urává teheti saját sorsának, egyzersmind az egyesületi jog szabadságát is proclamálván az éveken át reánk sulyosodó gyámság bilincsei alól magunkat könnyűlve éreztük, az igazgató választmány is derültebb kedvvel, s a siker biztosabb kilátásával fogta fel a körülmények miatt enapolt kérdéseket.

Akarmennyi az egyet legjobb tehetségei által kidolgozott kész munka várja évek óta a napvilágot az egyet irattáraiban eltemetve, mely a maga idejében életbeléptetve, vajmi sok, maiglan fennálló visszaélést megszüntetett s mezőgazdaságunkat a virágzásnak a mostaninál magasb fokára emelte volna. Az egyetlet okozták akkor banyagsággal s egyoldalúsággal; de nem volt tanácsos reá mutatni azokra, kik akkor mindenben, mi élet és akarat-nyilvánulás jele volt, gyűánygot, tüzet láttak, mely a házat fejükre fogja gyujtani. Most saját kormányunk van s a socialis téren működő egyetlek, mint ugyanazon szerves testnek részei, megannyi erős karok és munkás kezek, melyek egymást kölcsönösen és bizalommal támogatják a közös ügynek, a baza közjavának munkájában.

Örömmel jelenthetem, hogy ugy szűkebb hazánk, mint az összes hon kormányához való viszonyainkra nézve kedvezőbb fordulat állott be. Halás tisztelettel kell elismernünk azon meleg rokonszenvet, azon előzékeny támogatást, melylyel közgazdasági kisebb és nagyobb fontosságú kérdések, felterjesztések, javaslatok, mindkét magas testület által fogadtattak.

A királyi kormánysszék tetteles pártfogásának köszönhetjük, hogy a világtárlatra saját kebelünköl választott s utasításainkkal ellátott biztosunkat küldhettük. Szerencsésebb választást alig tehetünk volna. Mikép fogta fel küldöttünk fontos hivatását, mikép bírta magát a világipar azon óriási piacán éles és beható szemlélődéssel a magyar s némileg az erdélyi érdekek színvonalán fentartani, hogy kiválogassa a tarka tömkelegből éppen azt, a mi saját javunkra tartozik, előzetesen is tudtukra adta párisi leveleiben, melyek a nyilvánosságnak — a mint érkeztek — átadattak. Tüzetes jelentése most van munka alatt, mely nem sokára saját alá fog adatni, s az igazgató választmány határozata következtében új évi ajándék czim alatt az egyet minden tagjainak meg fog küldetni.

A világtárlaton nagy kitüntetésben részesültek erdélyi boraink. Az első szerencsés esemény, mely borászati hiteltünk alapját, nézetem szerint, letette. Szerencsének mondom, mert vajmi keveset tudnak rólunk még most is, nem csak a távolban, hanem még a magyarföld határain belül is, hol nem régen történt, hogy azon, tán inkább nevetséges, mint naiv kérdést intézték egyik hazánkfiához: „Hát nálatok szintéit terem-e bor?” Megemlítem, mert tán nem is tudja mindenki, hogy 13 éremmel volt kitüntetés nyert az erdélyi bor olyan ország juryje által, mely boraival elfoglalva tartja a világpiacot, büszke és féltékeny e tekintetben, s nem is álmódja tán, hogy a világ ezen elfelejtett, vagy megvetett zugában versenytársat is találhat.

Ha dagadna tán ez örvendetes esemény felett az erdélyi ember kebele; ha ez által gazdasági ipara ezen ágában megkettőztetett szorgalomra is buzdulna: legyünk igazságosak és őszinték, s valljuk be, az erdélyi bor kitüntetésének érdeme csak keveseké, mások felett a kolozsvári pinceze egyetlé, mely a tudomány oskolájába vitte be a magában nyers, de nemes anyagot, s okos szerű kezelése által képesíté dícsősséggel megállhatni a világ legfényesebb asztalán.

Mint ahogy a bornál vagyunk, örömmel tudatom a t. közgyűléssel, hogy azon mozgalom, mely ezeltől 18 évvel Alsó-Fehérmegyében indult meg s borászati iparunkban egy új korszakot nyitott meg, s mely a gazd. szamolat törvényei szerint országunk jólétének egyik aranybányája lesz, országsszerte évről évre nagyobb kiterjedésű mérveket ölt magára. A mozgalom, a gyökéres reform jelszava alatt terjed megyéről megyére, városról városra; nemes, értékes fajborok termelésére való tekintettel állanak elé kisebb s nagyobb plántátiok. Egy jelentékeny verseny ez, mely mintegy hallgatag nemes

irányu conspiratio, azon időre, a mikor tán már nem is sokára vasutall lesz Erdély is összekötve a világi piacokkal, tömegesen fogja nemesei áruját megjelteni s tán állandóan is a közlekedési árat, kik életképességük felől csekély, vagy éppen semmi véleménynyel sem voltak.

Megemlítem-e, hogy az általános mozgalomban, ezen ország rész fővárosa, mely szőlő területével az erdélyi szőlőterületnek 1/50-ad részét foglalja el, a versenyben passzív állást foglalva, magát sokkal kisebb, vagyoniilag és értelmileg alantabb álló városok által engedi tulszárnyaltatni? fájó érzést kelt, Kolozsvárt a munka bármely terén mások által megelőzve látni.

Lépések vannak téve e 18 év alatti vívmányok statisztikai adatainak egybegyűjtésére. Tudunk kell, mennyire terjedt eddig a szőlőszeti reform munkája hazánkban; ezen az alapon számolhatunk be majd magunknak s a körülmények szerencsés fordulatával azoknak, kik nagy gonddal előállított borainkat egyenes vagy közvetett uton a kereskedelmi forgalomnak átadjuk.

A magas földmívelési miniszterium, ugy az egyetthez, mint a királyi főkörmányszékhez intézett átiratában a késő szüret hasznait erős érvekkel fejtegette, a kir. főkörmányszéknek egyenes rendelet kibocsátására, az egyetlet pedig a gyakorlati eszméi erkölcsi támogatására hívta fel. Az igazgató választmány saját meggyőződését követte, a midőn a miniszteri tervet meleg szavakban ajánlotta a gazdaságosságra figyelembe. A k. kormányzók és részben kiadott értekezési rendeleti, az igazgató választmány jóakaratu tanácsai miatt bullottak kopár sziklára? T. közgyűlés! Van nálunk a szőlőpar ohajtott elhaladásának egy roppant nagy akadály, mely

miatt a legjobb szándék is hajótörést szenved. Szőlőrendőrségünk — az egy szász földet kivéve — annyi, mintha nem is volna. A régi rendőri szabályok félretették. Újak alkotása, annyi megújított sürgetések után sem sikerült. Egy szőlőterületen — mint társas természetű birtokon — mindenki köteles alárendelni saját érdekét a közös érdeknek, s csakis az egészet szabályozó törvények figyelembe tartásában lelheti fel tulajdona biztosítékát. Hogy van most országsszerint szőlőrendünkkel? a hány gazda, annyi az úr. Mindenki parancsol, senki sem engedelmeskedik. Legnagyobb urak, a pénzen fogadott pásztorok. És lett-e valami üdvös sikere a miniszterium, a kormányzók, a gazdasági-egylet közös fellépésének? Semmi. A szabadságot kiki kénye és érdeke szerint kezdi definiálni. T. közgyűlés! akarjuk-e szőlőparunk legnagyobb akadályát komolyan megszüntetni? Ennek az anarchiának kell üdvös hegyirend gyors behozatala által elejét venni s oda hatni, hogy azt megtartani és megtartani alulról és felülről mindenki kötelezve legyen. Az igazgató választmány teljes bizalommal ajánlja ezen sürgős tárgyat a közgyűlés figyelmébe.

Ide tartozik végül megemlíteni, miszerint az igazgató választmány a múlt évi őszi idény alatt egy bizottmány által borászati körutat tettetett a két Szamos, Sajó és Teke völgyi szőlőterületen. Ezen körutáról készített tüzetes jelentés következő évkönyvben fog megjelenni.

Ha szabad némi jelekből az okszerűség törvénye szerint várható eredményekre következtetni, az erdélyi részek gazdaságossága egy évek óta tán ápolott ohaja már a közel jövőben valószínűsége néz eleibe. Nem hiu remény, vagy pusztá hit, va-

lósint, hogy nemsokára az erdélyi részeknek is lesz gazdasági tanintézete. Nálunk a gazdaságosság tetemes kiadások és még nagyobb fáradság mellett, a mit nem is szoktunk a költségbe számítani, a számalomig sovány jövedelmet hajt. Akkor birtok után, a mely után a német gazda, vagy az angol farmer nem csak kitűnő jövedelmek örvend, hanem e felett kényelemre, szellemi szükségekre is kijut, s még egy jó forma tőkét is gyarapít, az erdélyi gazdák nagyrésze ezer szükségét lát, ugyszólva tengéletet él, a kényelmet nevére sem ismeri, szellemi élvezekről fogalma is alig van. Ha kedvező idők járnak, beleful zsirjába, ha sovány évek következnek, az éhhalál kísérletei jelennek meg. Miért nem követi a vagyonsosabb osztály művelt gazdaságaiban szeme előtt levő jó példákat? miért nem nyitja fel szemeit? Azért, t. közgyűlés! mert az okulásra nem elég, ha valakinek két jó látó szeme van, arra kell, hogy esze és értelme is világos legyen s lelki szeméről a vaklás és tudatlanság hálgya le legyen véve. Itt az eredendő bűn baja, oka, népünknek nincs csak a homályos látás szivonaláig is kifejezett gazdasági értelmessége. Viszi gazdaságát batra, vakra, pusztul, szegényedik s vonja maga után a jobb uton járó kisebb számot is.

Ezen baj gyökeres ellenszere egy saját viszonyban tekintetbevételével berendezett gazdasági iskola, a melyben értelmes gazdatisztek, közép-módu és kis gazdák, kertészek, dominialis bíráknak való egyének nyerjenek kiképzést. A mint a magyar kormány helyét elfoglalta, az igazgató választmány nem késedelmezett e tárgyban nyomós és alapos indokok kíséretében kérésével zörgetni.

(Folytatás következik.)

Kimutatás a kolozsvári kiségitő pénztár-egylet forgalmáról január havában 1867.

Bevételek:

Pénztármaradék a m. hórol	10,507 ft 77 kr.
Havi, rendes és rendkívüli bevételek	97,168 " 70 "
Könyvdijakban 136 új tagtól	136 " 30 "
Kamat, provisio és váltódj	7,037 " 55 "
Bélyegdíjakban	399 " 10 "
976 tag által visszafizetett kölcsön	403,330 " — "
A bevételek összege	518,579 " 42 "

Kiadások:

1017 tagnak kölcsön	404,690 ft — kr.
Tisztviselők fizetése	368 " — "
Irodai kellekek	29 " 64 "
Bélyegre	400 " — "
Kamat	— " — "
Tőke-visszafizetés	65,738 " 1 "
Pénztármaradék	47,353 " 77 "
	518,579 " 42 "

Kolozsvárt, január hó 31. 1868.

Tanfer Ferencz, Gelteh János, Wagner Frigyes, igazgató, könyvvizetők, pénztárnok.
90 új tag 480 részvény után 5 ft 2,400 " — "

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Febr. 21-én: 5% Metaliques 100 ft 58.60. 5% Nemzeti kölcsön 100 ft 66.40. Kamat 59.25. 1860. Kölesön 84.40. Bankrészvény 711. Hitelintézeti részvény 200 ft 193.10. London 10 ft st. 100 ft 23 1/2, kr 116.90. Ezüst 115.—. Cs. királyi arany 5.59.

Február 17-n: Földtehermentési kötvény Magyarországi 71.60. Erdélyi 66.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

(33)

Előfizetési felhívás és értesítés

„Lovassy László pöre, elítéltetése és fogsága“
ozimü korrajz ügyében.

A „Magyar Polgár“ f. évi első számának „tárca“ rovatában megkezdtem közlését a „Lovassy László pörének“, melyet az eddig birtokomban levő adatok nyomán írtam meg. Alig jelent meg azonban egy ivnyi tartalom, midőn egy somogyi közlőszíntelen álló hazánkba éppen oly váratlan mint kedves meglepetésemre, szintén a pörre vonatkozó, végtelenül nagy becsű adat gyűjteményét rendelkezésem alá bocsátá. E gyűjtemény hazai történetünk néve annyi fontos s ez ideig ismeretlen okmányt tartalmaz, hogy minden habozás nélkül megszüntettem korrajzom közlését, s a legkésőbb örömmel újból hozzá kezdék e fontos politikai pör megírásához, most már új adataimat is felhasználva.

A véletlen szerencse még tovább is kedvezett.

A napokban e lapok egyik közlőszíntelen álló munkatársa örvendeztetett meg ismét egy csomó okmányokkal, melyek most már adatgyűjteményemet — alig élek merész kifejezéssel, ha azt mondom, hogy — teljesen kiegészíti, s hű történetet adhatom:

a) „Az ifjak társulata“ — nak, melynek több tagját a kormány, mint felségsértőket fogatott el, s közöltük Lovassy Lászlót is.

b) B. Wesselényi Miklós pörbe fogatását, mely ez események szoros kapcsolatában történt.

c) Kossuth Lajos elfogatása, pörbe idézése és fogságát. A Kossuth föllepte politikai pályájára fontos eseményeket vont maga után, erőszkos elfogatásával pedig oly epocha állott be Magyarországon, mely a nemzet új életre ébredését idézte elő, s az 1848-diki eseményekben culminált. E pör legérdekesebb részletei közé tartozik a Kossuth Lajos vallatása fogsága közben, s azon nagyszerű beszédek, melyek egyenként a legragyogóbb lapjai lesznek a magyar historiának.

Ez adatok legnagyobb része ezuttal kerül legelőször az olvasó közönség elé, kísérv Kossuth Lajos eredeti naplójegyzeteivel 1837-dik évből.

Elmondottak után meg vagyok győződve, elnézéssel lesznek e lapok olvasói, hogy megszakítam korrajzomat, melyet újból dolgozva, e hó folytán ismét megkezdettünk azon törekvéssel, hogy megszakítás nélkül közölhessem.

K. Papp Miklós.

Azon érdek, melyet több oldalról tanúsítottak e korrajz iránt, arra ösztönzi a kiadót, hogy az eddigénél több példányban nyomassa a „Magyar Polgár“-t, s új előfizetési felhívást hirdessen.

Február — márciusi folyamára	2 ft.
Február — júniusra	5 ft.
Február — decembeire	11 ft.

Február elsejétől teljes számú példányokkal szolgálhatunk.

A „Magyar Polgár“ kiadólivatala.

A kolozsvári kir. szab.

ZÁLOG-KÖLCSÖN-INTÉZET

kölcsönöket ad a következő tárgyakra:

- 1) ingóságok, az-az minden értékű tárgy, a mely már használatban volt;
- 2) drágaságok, az-az ékszerek, drágakövek, arany-, ezüst- s más nemes érczből készült áruk;
- 3) árúk, az-az még használatban nem volt kész iparkészítmények és más kereskedelmi cikkek;
- 4) értékpapírok, az-az mindennemű állam- és iparpapírok, földtehermentesítési kötvények, záloglevelek, magán-sorsjegyek és más nemű értékpapírok, a melyek a börzén árultaknak.

Mindenkinek tetszésétől függ személyesen vagy mások által nyújtani be a zálogokat, mintán az intézet sem a tulajdonos, sem az átadó nevének bejelentését nem kívánja s az intézet minden tüzete szigorú titokban tartatik.

Az elfogadott tárgyakról zálogjegy szolgáltat ki, a mely pontosan megőrzendő, mert csak ennek előmutatása mellett váltható ki vagy tehető be újból a zálogtárgy. A benyújtott tárgyakat az intézetnél alkalmazott becselő becsüli meg, kivéve az értékpapírokat, mint a melyek börzefolyama képezi becsértéküket. Minden elfogadott zálogra a becsértéknek legalább 60%, és legfeljebb 90 százaléka adatik kölcsön. A kölcsönök csak egész forintokban számíthatnak. A legkisebb kölcsönösszeg egy forint.

A kölcsönök a felek kívánsága szerint egy hótól hat hóig terjedő időre adhatnak, de a zálog a lejárat napjáig bár mikor kiváltható, vagy újból bétéhető. A lejárat napon túl ki nem váltott, vagy újból bé nem tett (át nem írt) zálogokat az intézetnek joga van azonnal elárverezni s a tulajdonos csak az intézet követelésének fedezése után fennmaradt összeghez tarthat jogot. A zálogjegyre a bétévés és lejárat napja föl van jegyezve. A zálogkölesön részletenként is visszafizethető.

Ingóságok, drágaságok és áruknál a kölcsönök után évenként 6% kamat s a következők mellék-díjak számíthatnak: Fővételi- s becselési-díj: 1 óra 1%, 3 óra 2%, 6 óra 3%. Raktár- és biztosítási-díj egy egész évre 3%. A kamat és mindezen díjak csak a zálog kiváltásakor vagy átiratásakor fizetendők. — Értékpapíroknál becselési és biztosítási díj nem számíthatik.

Részletesebb felvilágosítást nyerhetni az intézet irodájában. Vidékiek posta útján érintkezhetnek az intézetnél.

(10)

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74. sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(130)

Első rangú Párisi, Pesti és Rochlitzi híres gyógyszerész ház Bergmann és Comp. által feltalált következő szerek ajánlatnak kegyes figyeembe vétel végett:

Katrany-szappan, bőrtisztításhoz 1 darab 40 kr.
Köszvény-gyapott, minden rheumatus fájdalommal kitűnő hatással egy palét 40 és 80 kr.
Szakállnövelő tinctura, legbiztosabb szer még igen fiatal embereknél és a legrövidebb idő alatt erős szakállat nevelvi 1 és 2 ft.
Jég-pomádé, évek óta ismert és híres a haj fodrtásra és erősítésre 1 üvege 40, 60, 80 kr.
Foggyapott, mindenemű fogfájdalmak egy pillanat alatti megszüntetésére, egy tok 30, 50 kr.
A francia cs. államokra nézve szabadalmazott.
Kolozsvára nézve egyedüli raktár

WOLFF JÁNOS gyógyszerésznél.

STEIN JANOS könyvkereskedesében Kolozsvárt kapható:

Erdély építészeti emlékei

Irta KÖVÁRI LÁSZLÓ.

30 fametszvényvel.

„Erdély régiségei“ második bővített kiadása.

Nagy nyolczadrét XII. és 335 lap vastag velin papíron, ára 4 ft o. é.

Tartalma. I. Őskori emlékek: 1. Dák és római emlékek. 2. Hun emlékek. 3. Ismeretlen eredetű várnokok. A) a székely földön, B) a székely földön innen. II. Magyarországi emlékek: 1. Hatásvárosok: A) a magyarországi várak, B) a székelyszéki várak, C) szászszéki kerített városok 2. Állami erődök: A) végvárak, B) zászlós urasági várak, C) fellegvárak. 3. Lovagvárak és család kastélyok. 4. Községi és templom kastélyok. III. Magyarországi egyházi építmények. 1. Monostorok és kolostorok. 2. Egyházaink: A) Rómán izlésű templomok, B) Góth izlésű templomok, C) mit emlékező templomok. IV. Kisebb építmények: 1. Vegyes épületek. 2. Hadjárati emlékek.

Törvényjavaslat

a polgári törvénykezési rendtartás tárgyában,

és az

irodalmi s művészeti jogok biztosításáról.

Ára 80 kr.

Az erdélyi muzeum egyelet évkönyvei.

I-ső kötet: (1860—61. 4-rét 26. 158 l.)	1 ft 70 kr.
II-dik kötet: 3 rajztáblával. (1862—63. 4-rét 147 l.)	1 ft 60 kr.
III-ik kötet: 18 rajztáblával 1864—65. 4-rét	3 ft 20 kr.
IV-dik kötetnek I-ső füzet.	1 ft. — kr.
II-ik füzet (3 rajztáblával) 1868.	1 ft. 50 kr.

A hány kérdés, annyi felelet,

vagyis

népszerű természettan.

Irta M. D. Lévi Alvarez, francia eredetiből a 25-dik kiadás szerint fordította Deák Farkas. Ára füzve 60 kr.

REFORM.

Irta br. Főtvös József. II-dik kiadás. Ára 2 ft.

!! Uj női-divateczik papirból!!

Stein J. könyv- és papir-kereskedésébe most érkeztek és nagyválasztásban kaphatók:

Női gallérok és kézelők papirból,

melyeken a legfinomabb himzések szebbnél szebb mintákkal családásig vannak utánzóva.

Egy rendbelinek ára (kézelők és gallér) 20 kr. melyeket — kissé vigyázva — több napig lehet viselni, egyes darab 8 kr.

(1)

(7—50)

Házó nének.

Báró Bánffy Albert ö nsga választási udvarában a jelen évi házátási idény alatt Dimi Castor televér mēn 15, Codrus félvér 10 frtért o. é. fedezni fognak. Ugyanezek a nének ez idényre bérbe is kiadnak, az első 300, a második 160 ft o. é. Értekezhetni ez iránt gazdatiszt Ujvári Károlylyal Választúton, a hol a nének is megtekinthetők. (28) (3—3)

(43)

(2—6)

KOHN IGN.

jó hírből álló óra-üzlete

Pesten, kigyóutca 6 sz. ajánlja dúsán felszerelt rakárát kitűnő, jó és olcsó órákból két évi kezeskedés mellett.

ÁRJEGYZÉK:	ft.
Ezüst hengerórák 4 köre	10
" " 4 köre rugonnyal	12
" " 4 köre fin. arany kerettel	13
" " 8 köre fin.	14
" " 4 köre kettős fedéllel	16
" " 8 köre kristályüveggel	16
" " horgony 15 köre	16
" " 15 köre fin. erős ezüstből	20, 22, 24
" " Angol horg.-óra kristályüveggel	19, 20, 22, 24, 26
Legújabb gyártmányú valódi angol horgony-órák fekete táblával, arany s ezüst számokkal	26
" " remontoir	25, 30, 35, 40, 45
Órák 3 próbás aranyból.	
Arany női órák 4—8 köre	24, 30, 35
" " savonette 4—8 köre	38, 40, 44
" " horgonyóra 15 köre	48, 52, 58, 70, 90
" " remontoir, nők számára	
finom	81, 90, 110, 120, 135
" " horgonyóra 15 köre	35
" " 15 köre aranyfedéllel	44
" " savonette 15 köre	57
" " arany fedéllel	60, 65, 70, 80, 96
" " remontoir savonette erős arany fedéllel	110, 120, 142, 170
Ingóra minden 24 óra után felhuzandó	11
" " 8-adnapra tölthuzandó	16, 19, 21, 23
" " óra és télőrántással	28, 30, 32, 35
" " és negyedórátitással	48, 50, 5
" " óra és negyedórátitással minden	
24 órában felhuzandó	35
Havi regulateur	30, 32, 36
Ebresztő 5 ft. órával	7

Vidéki megrendelések előre beküldött ár vagy postai utánvét mellett legfontosabban és gyorsabban teljesítenek. Órák cseréje és javítása is elfogadtnak.

Mindenféle javítások is, általunk feltalált gép és eszközök segélyével a legújabb és leggyakorlatiabb géni rendszer szerint készíttetnek, és igen jutányosan számíthatnak fel.